

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО**

Факультет дошкільної, початкової освіти та мистецтв
імені Валентини Волошиної

Кафедра дошкільної та початкової освіти

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: **«РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ
ТЕАТРАЛІЗОВАНИХ СВЯТ»**

Студента(ки) 2 курсу МАП групи
Освітньої програми Початкова освіта. Дошкільна освіта
Спеціальності 013 Початкова освіта
Галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
Ступеня вищої освіти магістр

Щерби Віолетти Володимирівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник Демченко О.П., к.п.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, вчене звання, науковий ступінь)

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2021_ рік

Зміст

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ у ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ.....	9
1.1. Поняття творчості та творчих здібностей у сучасній психолого-педагогічній науці	9
1.2. Особливості дитячої творчості та розвитку творчих здібностей у молодшому шкільному віці.....	14
1.3. Театралізована діяльність як засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів.....	18
1.4. Діагностика сформованості творчих здібностей молодших школярів.....	24
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕАТРАЛІЗОВАНОГО СВЯТА	38
2.1. Умови розвитку творчих здібностей молодших школярів під час театралізованих свят.....	38
2.2. Театралізоване свято як комплексна форма позакласної творчо-орієнтованої виховної роботи.....	43
2.3. Підготовка і реалізація сценарію театралізованого свята.....	53
2.4. Досвід проведення театралізованих свят у позакласній роботі НУШ	63
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70
ДОДАТКИ.....	78

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки та освітньої практики актуальною залишається думка про створення творчо-розвивального середовища, оскільки школа є життєвим простором дитини, де вона не просто готується до життя, а живе. Необхідність зміни парадигми та методів виховання творчої дитини задекларована в низці документів (Національна доктрина розвитку освіти України у XXI ст., Закони України «Про освіту», Концепція «Нова українська школа» тощо). Освітній процес НУШ має орієнтуватися на створення умов для розвитку учня як творця, оригінальної особистості, проектувальника життя, гармонізації та гуманізації стосунків між учнями і педагогами, школою і родиною, керуючись ідеями самоцінності дитинства, демократичного діалогу між поколіннями. Відповідно до концептуальних засад Нової української школи метою освіти в цілому, її початкової ланки зокрема є виховання свідомої, конкурентоздатної, вільної та відповідальної особистості, готової працювати в нових соціально-економічних умовах. Учень за роки навчання в закладі освіти має стати компетентною, конкурентоздатною особистістю, що володіє вмінням самопрезентуватись, здатною до самореалізації.

Проблема креативності, творчості та творчих здібностей достатньо розроблена на науково-теоретичному рівні в межах філософії, психології та педагогіки в декількох напрямках: вивчення загальних творчих здібностей, від яких залежить успішність у багатьох видах діяльності (Д.Богоявленська, Л.Венгер, Дж.Гілфорд, Г.Костюк, О.Лук, Я.Пономарьов, В.Роменець, Е.Торренс та ін.); спеціальних творчих здібностей, які обумовлюють високі досягнення у конкретних видах творчості: технічному (В.Моляко), музичному (Б.Теплов, О.Рудницька), образотворчому (О.Мелік-Пашаєв, О.Савенков), літературному (З.Новлянська, З.Юрченко) та ін. Педагогічні проблеми формування творчих здібностей розглядались у працях Г. Альтшуллера, І.Зязюна, Н. Кічука, В.Паламарчука, Н.Печенюка, П.Підкасистого, О.Савченко, С.Сисоєвої, В.Сластьонна, В.Шубінського, О.Шупти та ін.

Окремим напрямом досліджень є вивчення проявів творчості та розвитку творчих здібностей з ранніх років, в тому числі й молодшому шкільному віці. Дослідники вважають, що молодший шкільний вік є сенситивним для розвитку творчого потенціалу дитини. Аналіз праць учених, присвячених вивченню дитячої творчості (Н.Ветлугіною, О.Кульчицькою, І.Лернером, Б.Тепловим, Є.Фльоріною та ін.), показує, що це одна з найзмістовніших форм психічної активності дитини. В наукових розробках вчених (В.Клименка, І.Лернера, В.Сухомлинського, Н. Юхимчука та ін.) доведено, що повноцінний розвиток креативності необхідно розпочинати з молодшого шкільного віку, який є сенситивним для їхнього розвитку, оскільки саме в цей період відбувається становлення новоутворень, що визначатимуть творчий успіх / неуспіх дорослої людини.

Проте реалії освітньо-виховної практики показують, що кількість дорослих творчих особистостей набагато менша, ніж креативних дітей. Традиційна система освіти доки не забезпечує умови для реалізації творчого потенціалу учнів, нерідко гальмує справжній розвиток школярів. Творча особистість може бути сформованою лише завдяки творчому педагогові, з індивідуальним стилем діяльності, який шукає нестандартні рішення, впроваджує нові ідеї, відходить від шаблонів. Оновлення на засадах творчого підходу потребує кожен етап освітнього процесу, вагомою складовою якого є позакласна виховна робота. Потрібно перейти від «педагогіки заходів» до «педагогіки партнерства і виховних справ», в основі якої діяльнісний і творчий підхід». Серед важливих проблем відмітимо й те, що творчий педагог має добирати ефективні форми роботи, зокрема театралізоване свято.

Театральне свято в школі - універсальна освітня модель, яка забезпечує інтеграцію різних видів мистецтв в одній образній системі, урочну і позаурочну діяльність школяра, завдяки чому створюються можливості індивідуального прояви, вибору діяльності, вибору себе в мистецтві, формування універсальних здібностей, інтегрованих якостей особистості і е соціалізації.

Вивчення інформаційних джерел показує, що свято є об'єктом наукових досліджень у декількох напрямках, як: елемент культури і світогляду

(В.Борисенко, О.Воропай, Т.Гаєвська, К.Сосенко, В.Скуратівський та ін.); феномен, що має соціальну природу (С.Безклубенко, В.Бодак, Д.Ентіс та ін.); культурно-видовищну дію і форма дозвіллевої роботи, що вимагає сценарно-режисерської розробки. У практиці виховної роботи часто організовується свято, проте така форма роботи на науково-методичному рівні (Б.Вульфів, О.Дубасенюк, В.Караковській, М.Красовицькій, Т.Сущенко, Н.Яременко та ін.) обґрунтована недостатньо, не розкрито особливості організації театралізованих свят; немає чіткого алгоритму розробки сценарію такого виду свята.

Отже, протиріччя, що виникло між нагальною потребою модернізації позаурочної виховної роботи на творчих засадах в сучасній школі, підготовки креативних педагогів нової української школи та недостатньою розробкою означеної проблеми в теорії та методиці виховання зумовило вибір **теми дослідження**: «Театралізоване свято як засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів».

Мета дослідження: з'ясувати на теоретичному рівні й перевірити на рівні практики особливості розвитку творчих здібностей молодших школярів під час організації театралізованого свята як форми виховної роботи.

Об'єкт дослідження – процес розвитку творчих здібностей молодших школярів.

Предмет дослідження – теоретичні та методичні особливості організації театралізованого свята як засобу розвитку творчих здібностей молодших школярів.

Для розв'язання поставлених завдань, перевірки висунутої гіпотези були використані такі **методи дослідження**: *теоретичні*: вивчення й аналіз науково-методичної літератури, порівняння, узагальнення, систематизація (з'ясовувався стан досліджуваної проблеми); *емпіричні*: тестування учнів за методикою Г.Девіса, спостереження, анкетування вчителів, аналіз планів виховної роботи і планів-конспектів свят учителів початкових класів, вивчення передового педагогічного досвіду (визначення стану й досвіду організації свят вчителями початкових класів).

База дослідження: СЗШ I ступеня №25 Вінницької міської ради.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідницько-пошукової діяльності з проблеми дослідження обговорювалися й дістали позитивну оцінку на науково-практичних та науково-методичних конференціях і семінарах різного рівня: *зарубіжних* (XXVI Международная студенческая научно-практическая конференція «От идеи – к инновации», Мозырь, Беларусь, 2020; Международная научно-практическая конференция студентов и молодых ученых, БГПУ им. М. Танка г. Минск, 2020); *міжнародних* (III Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти, Вінниця, 2019;); *всеукраїнських* (4 науково-практична Інтернет-конференція молодих науковців та студентів, Івано-Франківськ, 2018; III Всеукраїнська науково-практична конференція «Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами», Вінниця, ВДПУ ім. М.Коцюбинського, 2019; IV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти», Вінниця, ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2020); *регіональних*: (студентська звітна науково-практична конференція, Вінниця, ВДПУ ім. М.Коцюбинського, 2019, 2020).

Публікації. Основні положення та результати дослідження висвітлено в 3-х одноосібних публікаціях:

1. Щерба В. Свято у системі виховання молодших школярів як колективна творча справ. Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи: матеріали четвертої науково-практичної Інтернет-конференції молодих науковців та студентів. Випуск 6. Бердянськ, Вінниця, Івано-Франківськ, Кам'янець-Подільський, Київ, Кропивницький, Мукачеве, Полтава, Умань, Херсон, 2018. С.122-125.

1. Щерба В. Розвиток творчих здібностей молодших школярів. Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : збірник матеріалів II міжнародної гакові-практичної Інтнет-конференції. Випуск 9. Вінниця, 2020. С. 269-282.

2. Щерба В. Особенности проведения спортивно-художественных праздников в начальных классах. От идеи – к инновации = From idea to innovation : материалы XXVII междунар. студ. науч.-практ. конф., Мозырь, 25 апр. 2020 г. В 2 ч. Ч. 2 / УО МГПУ им. И. П. Шамякина ; редкол.: Т. В. Палиева (отв. ред.) [и др.]. Мозырь : МГПУ им. И. П. Шамякина. 2020. С. 144-150.

3. Щерба В. Драматургия и методические особенности проведения детских театрализованных праздников. Гармонизация психофизического и социального развития детей дошкольного возраста : материалы Междунар. науч.-практ. конф. студ. и молодых ученых, г. Минск, 23 апреля 2020 г. / Бел. гос. пед. ун-т им. М. Танка; редкол. О.В. Леганькова (отв. ред.), Л.В. Финькевич, М.С. Мельникова; Т.В. Поздеева. Минск : БГПУ, 2020. С.194-196.

4. Щерба В. Включення дітей з особливими потребами в колективну творчу діяльність в умовах інклюзивного освітнього простору. Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами (м.Вінниця, ВДПУ імені М.Коцюбинського, 28-29 листопада 2019 року) [Електронний ресурс] : збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. редкол.: О.П.Демченко, А.В.Хіля ; за заг. ред. О.А.Голок. Випуск 2. Вінниця, 2019. С. 169-172.

5. Щерба В. Театральне мистецтво як засіб розвитку творчих здібностей дітей з особливими потребами. Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами : збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 10-11 грудня 2020 р.) / редкол. : О. П. Демченко, Н. О. Комарівська ; за заг. Ред. О.П.Демченко. Вінниця, 2021. Вип. 4. Вінниця, 2020. С. 317-322.

6. Щерба В. Методичні особливості проведення театралізованих свят у позакласній роботі з молодшими школярами. Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 22-23 квітня 2021

р.) / за ред. О.А.Голук; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної та початкової освіти. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2021. Вип. 10.С.606-610.

7. Щерба В. Включення обдарованих дітей в проведення театралізованого свята з елементами пісочної анімації. Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами: збірник матеріалів V Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю (м. Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 17-18 листопада 2021 р.) / редкол .: О. П. Демченко, Н. О. Комарівська ; за заг. Ред. О.П.Демченко. Вінниця, 2021. Вип. 5. С. 305-311.

Структура та обсяг дипломної роботи. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (78 найменування) та 8-и додатків. Основний обсяг викладено на 70-и сторінках. У дипломній роботі міститься 7 таблиць, 6 рисунки. Загальний обсяг роботи 109 сторінок.

ВИСНОВКИ

Проведена науково-дослідна робота над темою дослідження дала підставу зробити наступні висновки:

1. На сучасному етапі перед учителем ставиться складне завдання із формування творчої особистості майбутнього громадянина України, в розв'язанні якого важлива роль відводиться вчителю початкових класів. Виховна діяльність є творчим процесом, який має свою специфіку, важливою ознакою якої є співтворчість вихователів і вихованців. Думка про те, що педагогічна діяльність має творчий характер стала вже аксіоматичною, доведена в працях сучасних науковців.

2. Творчі здібності дитини молодшого шкільного віку є складною категорією. Рівень їх розвитку необхідно визначати загальними критеріями спрямованості на творчість, почуттям новизни, критичності й гнучкості мислення, здатністю перетворювати структуру об'єкта, здатністю фантазувати, генерувати ідеї, аналізувати, порівнювати. Молодший шкільний вік має велике значення для розвитку креативності, адже початок системної навчально-виховної діяльності є оптимальним періодом для цілеспрямованого розвитку креативних особистісних якостей.

3. У процесі проведення емпіричного дослідження було діагностовано рівні сформованості творчих здібностей дітей молодшого шкільного віку на основі підібраних низки процедур. Обробка результатів яких показала переважання середнього та низького рівнів. Опитування вчителів початкових класів і спостереження за організацією педагогами-практиками загальноосвітніх закладів освіти виховної роботи нами виявлено ряд суттєвих недоліків і протиріч в її організації.

4. Найбільш сприятливі умови для формування творчої особистості молодшого школяра має позакласна виховна робота, яка організовується через форми виховання. Важливе місце серед форм виховання займають дієво-практичні, до яких дослідники відносять театралізоване свято. Специфіка театралізованого свята відповідає віковим особливостям молодших школярів, оскільки в основі їх проведення лежить активізації різнобічної творчої

діяльності. У науково-методичні літературі дається лише його загальна характеристика, недостатньо розкриті методичні особливості підготовки та проведення театралізованого свята.

5. Одним із ефективних шляхів удосконалення позакласної виховної роботи є організація кожної форми виховання у цілому і свят зокрема за технологією колективної творчої справи (КТС). Такий підхід передбачає співтворчість вихователя й вихованця, неперервний спільний пошук найкращих життєво важливих завдань на всіх етапах її проведення. Типовий алгоритм організації виховних форми позакласної виховної роботи складається з шести етапів, послідовне дотримання яких забезпечує високі результати у вихованні.

6. Узагальнення результатів проведення дослідної роботи, аналізу науково-методичної літератури з проблеми дослідження, вивчення досвіду роботи кращих учителів початкових класів щодо проведення різних видів свят дозволили розробити *рекомендації* для вчителів-практиків та студентів щодо організації свят у системі колективного творчого виховання:

➤ *Організуйте виховну роботу з молодшими школярами як творчий процес, залучаючи дітей до співтворчості.* Пам'ятайте, що педагогічна творчість передбачає взаємодію вихователів і вихованців у цьому процесі, включайте учнів до співтворчості, робіть їх партнерами, співавторами виховного процесу.

➤ *Спостерігайте за роботою своїх колег, вивчайте досвід роботи творчих учителів,* але не переносьте їхні здобутки у власну діяльність, використовуйте окремі елементи, методи, прийоми.

➤ *У виховній роботі з молодшими школярами поряд з іншими формами виховання проводьте різні види свят.* Свята відповідають віковим особливостям молодших школярів, сприяють задоволенню природної потреби дітей цієї вікової категорії до суперництва, першості; формуванню в них об'єктивної самооцінки.

➤ *Для забезпечення ефективності свят як дієво-практичної форми виховання проводьте їх як колективні творчі справи.* Використовуйте у

виховній роботі технологію колективного творчого виховання, яка якісно покращить результати виховного процесу, активізує творчу діяльність учнів.

➤ *Залучайте вихованців до організації свят на всіх етапах, стимулюючи систематичну творчу діяльність дітей протягом тривалого часу: цілепокладання, планування, підготовки, реалізації, підведення підсумків, післядії.*

➤ *На етапі цілепокладання стимулюйте бажання й ініціативу колективу провести свят, при цьому не нав'язуйте ідею його проведення. Необхідно також ураховувати інтереси, бажання і здібності учнів, продумуючи тему і зміст свята.*

➤ *Не шукайте готових сценаріїв свят, а ставайте їхніми співавторами разом із вихованцями. Уникайте стандартів і шаблонів у процесі організації свята, створюйте разом із дітьми проект свята, прагнучи до новизни й оригінальності. Будьте «режисером», лідером, який може захопити дітей і повести за собою.*

➤ *Оскільки свято проводиться як творча справа, то у основі його проведення повинна бути перетворювальна (трудова, естетична, інтелектуальна) діяльність, результатом якої буде виконання корисних виробів. Надавайте можливість кожному учневі робити внесок у загальну творчу діяльність групи, використовуйте систему різних творчих доручень для учнів, виділяйте раду справи, створюйте творчі групи, які будуть працювати над втіленням задуму.*

➤ *Кожний етап свята повинен детально продумуватися, бути підпорядкованим загальній темі свята. Повинно бути все цікавим і змістовним.*

➤ *По завершенні свята проводьте етап «колективного аналізу» спільної діяльності, її змістовності й результативності, активності дітей.*

➤ *Стимулюйте учнів до висловлення пропозицій щодо подальшої діяльності членів свята.*

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексюк А. М. Педагогіка : навчальний посібник. К., 1985. 295с.
2. Амонашвили Ш. А. Психологические основы педагогики сотрудничества: книга для учителя. К. : Освіта, 1991. 111 с.
3. Бондар Ю. В. Розвиток творчої особистості молодшого школяра з використанням дискусійних інтерактивних технологій навчання. Wielokierunkowosc Jako Gwarancja Postępu Naukowego: kolekcja prac naukowych «ΛΟΓΟΣ» z materiałami Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji, 21 lutego 2020 r. Warszawa, Polska : Europejska platforma naukowa. 2020. (T. 2). С. 136–138.
4. Бондар Ю. В. Розвиток творчого потенціалу учнів молодшого шкільного віку на уроках української мови. Гуманітарний корпус : збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії (Київ, 8 листопада 2019 року). Вінниця : ТОВ «Твори». 2019. Випуск 29. С. 10–12.
5. Бутрім В. Від осені до літа святам радіють діти: (сценарії календарних свят для учнів початкової школи). К.: Шкільний світ, 2009. 112 с.
6. Василюк А. В. Вступ до спеціальності. Навчальний посібник. Ніжин : НДПУ імені М. Гоголя, 2004. 70 с.
7. Василюк А. В. Школа і вчитель: вчора і завтра. Причини і тенденції змін у світовій освіті. Рідна шк. 1999. № 3. С. 78–80.
8. Вишневський О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навчальний посібник – 3-тє вид., доопрац. і доп. – К. : Знання, 2008. 566 с.
9. Глушко В. Шкільні свята. *Позакласний час*. 2004. Грудень (№23-24). С. 90-91.
10. Казьмірчук Н., Василенко О. Соціально-виховний потенціал театралізованої діяльності. Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля, 2021. Вип. 10. С. 497-500.

11. Демченко О. П. Експлікація феномену соціальної обдарованості в контексті психолого-педагогічних досліджень. Людинознавчі студії: збірник наукових праць ДДПУ : Серія «Педагогіка». Дрогобич : Видавничий відділ ДДПУ ім. І. Франка, 2015. С. 134 –145.

12. Демченко О. Підготовка майбутніх педагогів до використання театральної діяльності в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами: європейський контекст. Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами : збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 10-11 грудня 2020 р.). Вінниця, 2020. Випуск 3. С. 261–267.

13. Демченко О. Європейські орієнтири у підготовці майбутніх педагогів до використання театру в соціально-виховній роботі. Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 22-23 квітня 2021 р.) / за ред. О.А.Голюк ; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля, 2021. Вип. 10. С.467-471.

14. Демченко О. П. Свято як форма національного виховання молодших школярів: технологічний аспект. Проблеми українського національного виховання : збірник наукових праць / за ред. Н. Скотної, М. Чепіль. Дрогобич : РВВ ДДПУ ім.І.Франка, 2013. С.261-272.

15. Демченко І. І. Творчий розвиток учнів початкової школи засобами образотворчого мистецтва . Київ, 2009. 218 с.

16. Демченко О.П. Виховні ситуації в особистісно зорієнтованому просторі початкової школи : монографія. К. : Видавничий Дім «Слово», 2014. 416 с.

17. Демченко О.П. Типологія соціальної обдарованості в контексті підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи з обдарованими

дітьми. Збірник наукових праць «Педагогічні науки». Випуск LXXVIII. Том 2. Херсон, 2017. С. 117-123.

18. Державний стандарт початкової освіти : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>.

19. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2004. 352 с.

20. Доротюк В.І. Індивідуальна своєрідність творчо обдарованої дитини. Обдарована дитина. 2015. Випуск 5. С. 10–11.

21. Доценко С. Розвиток творчих здібностей учнів початкової школи у процесі вивчення предметів природничо-математичного циклу (теоретичні та методологічні засади) : монографія. Харків : «Мітра», 2018. 380 с.

22. Дружинін В. Н. Експериментальне дослідження формуючої дії мікросередовища на креативність. Психологічний часопис. 1994. Випуск 4. С. 48-52.

23. Жовнич О., Стахова І. Підготовка майбутніх педагогів до використання театральної діяльності у соціально-виховній роботі: європейський контекст. Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 22-23 квітня 2021 р.) / за ред. О.А.Голюк ; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2021. Вип. 10. С. 479-483.

24. Загвязинский В.И. Педагогическое творчество учителя. М.: Педагогика, 1987. 159 с.

25. Імбер В. І. Психологічні передумови формування творчості в молодшому шкільному віці. Наукові записки. Серія: Психологія. Зб. матеріалів звітної науково-практичної конференції викладачів і студентів. Вип.4. Вінниця, 2013. С.14-16.

26. Иванов И.П. Энциклопедия коллективных творческих дел. М., 1989. 208с.
27. Казьмірчук Н.С., Жовнич О.В., Стахова І.А. Театр природи як засіб формування soft skills в учнів початкових класів. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. 2020. Випуск №61. С.23-30.
28. Карне М. Одаренные дети. М. : Прогресс,1991. 224 с.
29. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання : навчальний посібник. 2-ге вид., допов і переробл. К. : Вища школа, 2005. 343 с.
30. Кацинська Л.Л. Виховний процес у сучасній школі. Рівне, 1997. 154с.
31. Комарівська Н. Розвиток творчого потенціалу дітей дошкільного та молодшого шкільного віку засобами фольклору. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Вип. 46. Київ – Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2016. С. 30-33.
32. Комарівська Н.О. Підготовка студентів до розвитку творчих здібностей дітей (на матеріалі казки). Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: Вип. 28. Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2009. С. 182-185.
33. Комарівська Н. Розвиток творчих здібностей дітей молодшого шкільного віку засобами літературної загадки. Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій: Збірник матеріалів науково-практичної конференції. Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2014. Вип. 3. С.229-233.
34. Короленко Є. О. Специфіка театралізованого свята як культурно-мистецького явища. К. : Молодий вчитель, 2017. Випуск 9 (49). С. 204-206.
35. Класному керівникові : як організувати й провести свято / упорядники: Л. Шелестова, Н. Чиренко. К.: Шкільний світ, 2009 . 126 с.

36. Кудрявцев В.Т. Креативная тенденция в психическом развитии ребенка. Первые чтения памяти В.В. Давыдова. 1998. URL: http://www.experiment.lv/rus/biblio/pervie_4tenija/p4_kudrjavcev_1.htm

37. Лазаренко Н. Культура мовлення як невід’ємна складова ключових компетентностей сучасного педагога. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство) : Збірник наукових праць / [гол.ред. Н. Л. Іваницька]. Вінниця : ТОВ «Фірма «Планер», 2016. Вип.23. С.36-42.

38. Лазаренко Н.І. Професійна підготовка вчителів у педагогічних університетах України в умовах євроінтеграції: монографія. Вінниця : ТОВ «Друк», 2019. 389 с.

39. Левин А. А. Воспитание творчества. М.: Знание, 1977. 64 с.

40. Лук А. Н. Мышление и творчество. М. : Политиздат, 1976. 144 с.

41. Любчак Л. В. Розвиток артистичних умінь майбутніх вихователів ДНЗ засобами лялькового театру. Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій: збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів інституту педагогіки, психології і мистецтв (Вінниця, ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 4-5 квітня 2013 р.). / за ред. Г. С. Тарасенко. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2013. Випуск 2. С. 451-454.

42. Маслоу А. Мотивация и личность : рук. разработчика / пер. с англ. А. Маслоу. СПб. : Питер, 2003. 352 с.

43. Матюшкин А. М. Концепция творческой одаренности. Вопросы психологии. 1989. Випуск 6. С. 29-33.

44. Мелобенська С.В. Скарби пісочного майстра. Практичні ключі до творчості. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2019. С. 6-7.

45. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навчальний посібник. К., 2007. 656 с.

46. Моляко В. О. Здібності, творчість, обдарованість : теорія, методика, результати досліджень. Житомир, 2007. 319 с.

47. Мухина В. С. Психология дошкольника. М.: Просвещение, 1975. 239 с.

48. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні / Світ виховання. 2005. Випуск 4 (5). С.7-30.
49. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / pid zag. red. Bibik N. M. Kyiv, 2017. 206 s.
50. Пальчеський С.С. Педагогіка : навчальний посібник. К.: Каравела, 2007. 576 с.
51. Пономарьов Я. О. Психологія творчості і педагогіка. Москва, 1976. 280 с.
52. Психология способностей. Современное состояние и перспективы исследований: материалы научной конференции, посвященной памяти В.Н.Дружинина / под ред. А.Л. Журавлева, М.А. Холодной. М. : «Институт психологии РАН», 2005. 477 с.
53. Развитие творчества младших школьников / под ред. П.Н.Андрианова, М. А. Галагузовой. М. : Ваклер, 1999. 112 с.
54. Режисура шкільних свят / упорядк. М. Голубенко, О. Шатохіна. – К. : Шкільний світ, 2009. 128 с
55. Роджерс К. К теории творчества: взгляд на психотерапию. Становление человека. М., 1994. С. 74–79.
56. Савчин М. В. Вікова психологія : посібник. К., 2011. 384 с.
57. Свято в школі : збірник / упорядк. Д.А. Головка. К.: Молодь, 1983. 248 с.
58. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості вчителя : підручник. К. : Міленіум, 2006. 344 с.
59. Спортивні свята / упор. Н. Черненко. К. : Шк. світ, 2008. 128 с.
60. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям [Текст] // Вибрані твори : в 5т. К. : Рад. шк., 1977. Т.3. С. 7-282.
61. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. : затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року №1272. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>

62. Туманов М. Режиссура массового праздника и театрализованного концерта. М.: Просвещение, 1976. 86 с.
63. Трухін І.О. Основи шкільного виховання : навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 368 с.
64. Уфимцева С.В. Особливості творчого розвитку дітей молодшого шкільного віку. Неперервна професійна освіта: теорія і практика : науково-методичний журнал Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України. К.,2003. Випуск 2. С. 201-205.
65. Хромова И.В. Диагностика творческого развития личности: методическое пособие для слушателей курсов повышения квалификации работников образования. Новосибирск, 2003. 44 с.
66. Хуторской А. В. Развитие одаренности школьников: методика продуктивного обучения : пособие для учителя. М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2000. 320 с.
67. Черноус В. Творчі здібності особистості: визначення, сутність, структура. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2012. Випуск 5 (Ч. 1). С. 82-87.
68. Шадриков В.Д. Психология деятельности и способности человека : учебное пособие, 2-е изд., перераб. и доп. М. : Издательская корпорация «Логос», 1996. 320 с.
69. Шпачук Л. Ігрове навчання. 2 клас : навч.-метод. посіб. Кривий Ріг : КДПУ, 2007. 140 с.
70. Шуть М. М. Формування творчих умінь молодших школярів засобами музичних ігор у навчальному процесі. : дис. канд. пед. наук: 13.00. Харків, 2010. 238 с.
71. Шуть М.М. Організація дитячих свят. К. : Шкільний світ, 2010. 128 с.
72. Яременко Н.В. Дозвіллезнавство : навчальний посібник. Фастів : Поліфаст, 2007. 460с.
73. Demchenko O., Stakhova I., Davydova M., Larina I., Lyman Y., Strilets S. Preparation of Future Teachers for the Development of Giftedness of Preschool

and Primary School Children by Means of Dramatization. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume II. May 28-29. 2021. С.165-177.

74. Demchenko O., Koval T., Vatso M., Lyman Y., Turchyna I. Развитие рефлексивного компонента готовности будущих педагогов к работе с одаренными детьми во время тренинговых занятий. Society. Integration. Education: Proceedings of the International Scientific Conference. Volume I, May 22th-23th. 2020. P. 119-132.

75. Demchenko O., Stakhova I., Davydova M., Larina I., Lyman Y., Strilets S. Preparation of Future Teachers for the Development of Giftedness of Preschool and Primary School Children by Means of Dramatization. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume II. May 28-29. 2021. С.165-177.

76. Holiuk Oksana, Demchenko Olena, Kit Galina, Rodiuk Nataliia. Pedagogical conditions for creativity development in mathematicallygifted elementary students. Problemspace of modern society: philosophical communicative and pedagogical interpretations. Part II. 2019. С. 580-606.

77. Torrance E. P. The Search for Satori and Creativity. Buffalo N.Y. : Creative Education Foundation, 1979.

78. <http://sch25.vn.ua/> - офіційний сайт СЗШ I ступенів №25 Вінницької міської ради.